

Dosarul nr. 2ra-1949/2021
2-20098970-01-2ra-08122021

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Crigan)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, v. Negru, I. Secrieru)

ÎNCHEIERE

19 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu,

în pricina civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Zavatin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procurorului, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu, și a fost menținută hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 13 august 2020, Tatiana Zavatin a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 30 iulie 2018, de către procurorul în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan, în conformitate cu prevederile art. 165-167 din Codul de procedură penală al RM, Tatiana Zavatin a fost reținută ca bănuită în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. XX alin. (X), art. XXX alin. (X), lit. X) din Codul penal.

A susținut reclamanta Tatiana Zavatin că, la 31 iulie 2018, a fost pusă sub învinuire, invocând că, activând din anul 2008 în cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice, Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, în funcția de registrator, în perioada de timp martie - iulie 2018, acționând împreună și în comun acord cu Silviu Condrea, șeful secției de tomografie computerizată al acestei instituții au implementat o schemă infracțională de pretindere și primire a mijloacelor bănești, ce nu li se cuvin, ce variază între sumele de 1000 - 2600 de lei, de la pacienții supuși investigațiilor tomografice computerizate.

Totodată a susținut că, în legătură cu aceasta la data de 31 iulie 2018, procurorul a înaintat judecătorului de instrucție un demers privind aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv în privința învinuitei Tatiana Zavatin.

A relevat reclamanta că, prin încheierea Judecătorului Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 01 august 2018, s-a dispus admiterea parțială a demersului procurorului cu privire la aplicarea măsurii preventive arestarea preventivă în privința lui Tatiana Zavatin, învinuită în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. XX alin. (X), art. XX alin. (X) lit.X) din Codul penal și a aplicat față de învinuita Tatiana Zavatin, măsura preventivă - arest la domiciliu, pe un termen de 30 de zile, cu calcularea termenului începând cu data de 30 iulie 2018, până la data de 29 august 2018.

A susținut reclamanta că, nefiind de acord cu încadrarea juridică a acțiunilor ca infracțiune penală prevăzută de art. art. XX alin. (X), XX alin. (X), lit. X) din Codul penal, la 06 august 2018 a depus o plângere în adresa Procuraturii Anticorupție.

La 15 august 2018, prin intermediul oficiului poștal reclamanta a primit ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan din 10 august 2018, prin care plângerea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată și prematură.

A afirmat reclamanta că, la 16 august 2018, de către procurorul în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan a fost înaintat Directorului Centrului Republican de diagnosticare Medicală un demers de suspendare provizorie a Tatianeii Zavatin din funcția de registrar medical.

Prin ordinul Directorului IMSP CRDM, Andrei Testemițanu, nr. XX.0X/XX din 24 august 2018, Tatiana Zavatin a fost suspendată din funcție până la adoptarea unei hotărâri definitive în cadrul procesului penal.

A indicat reclamanta că, la 21 august 2018, Procurorul în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan a înaintat judecătorului de instrucție un nou demers privind prelungirea măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu în privința învinuitei Tatiana Zavatin pentru un termen suplimentar de 30 de zile, iar în cadrul ședinței de judecată reprezentantul reclamantei a înaintat o cerere de înlocuire a măsurii preventive „arestarea la domiciliu” aplicată învinuitei Tatiana Zavatin cu măsura preventivă obligația de nepărăsire a țării, sau liberarea provizorie sub control judiciar.

A relatat reclamanta că, prin încheierea Judecătorului de instrucție din 23 august 2018, a fost respins ca fiind neîntemeiată cererea înaintată de reprezentantul reclamantei și a admis integral demersul procurorului în Procuratura Anticorupție, din 21 august 2018, privind prelungirea măsurii preventive arestarea la domiciliu pentru o perioadă de 30 de zile în privința învinuitei Zavatin Tatiana, cu calcularea termenului din data de 29 august 2018, până la data de 28 septembrie 2018.

De asemenea a susținut reclamanta că, la 18 septembrie 2018, Procurorul în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan, a înaintat judecătorului de instrucție un demers prin care a solicitat înlocuirea măsurii preventive aplicate lui Tatiana Zavatin sub formă de arest la domiciliu cu măsura preventivă liberarea provizorie sub control judiciar și prelungirea acesteia pe un termen de 60 de zile. Prin încheierea judecătorului de instrucție demersul procurorului a fost admis integral.

A menționat reclamanta că, la 03 ianuarie 2019, în urma plângerilor depuse de apărare, procurorul în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan a emis în privința Tatianeii Zavatin o ordonanță de scoatere de sub urmărirea penală în baza art. 275

pct. 3) din Codul de Procedură Penală, din motiv că, fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Tot în această ordonanță procurorul a dispus anularea măsurii de constrângere suspendarea din funcție în privința lui Zavatin Tatiana. Ordonanța dată a parvenit la locul de muncă a lui Tatiana Zavatin pe 17 ianuarie 2019 și tot în aceeași zi administrația a emis ordinul nr. XX-XX/X prin care a anulat suspendarea din funcție a Tatianeii Zavatin și la data de 20 ianuarie 2019 ultima a ieșit la serviciu.

A susținut reclamanta că, în atare situație se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A afirmat că, pe parcursul efectuării urmăririi penale s-a stabilit cu certitudine faptul că, prin acțiunile ilegale ale procurorului Dorin Compan toată această perioadă în privința lui Tatiana Zavatin a fost aplicat nelegitim reținerea, arestul la domiciliu, apoi liberarea provizorie sub control judiciar. Tot din vina procurorului Dorin Compan, Tatiana Zavatin a fost suspendată provizoriu din funcție, astfel nu a putut munci. Tot în acea perioadă reclamanta din cauza suferințelor psihice s-a îmbolnăvit și a necesitat un tratament costisitor.

A solicitat reclamanta, încasarea prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Tatianeii Zavatin a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii în mărime de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 25 301 de lei cu titlu de cheltuielile pentru recuperarea salariului, suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuielile de asistență juridică pentru apărarea intereselor ei la urmărirea penală cât și suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuielile de asistență juridică suportată în cadrul prezentului litigiu.

Prin hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Tatiana Zavatin, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 02 martie 2021, Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu a declarat apel împotriva hotărârii din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanței cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 16 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu, și a fost menținută hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate în raport cu criticile formulate în cererea de apel și materialele cauzei, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile raportului juridic litigios, a conchis ca fiind corectă soluția primei instanțe cu privire la netemeinicia acțiunii depuse de către Tatiana Zavatin, or, acțiunea acesteia nu se încadrează în nici una din condițiile Legii 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

La caz, instanța de apel a relevat că, prima instanță corect a punctat că, pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 a Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, dar este necesar și întrunirea cumulativă a dispozițiilor prevăzute de art. 3 alin. (1) a Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, condiție care nu se regăsește în speță, deoarece alegațiile reclamantului cu privire la angajarea răspunderii statului pentru atragerea ilegală la

răspundere penală nu se încadrează în temeiurile prevăzute expres și exhaustiv în art. 3 alin. (1), a Legii 1545-XII din 25 februarie 1998.

În acest sens, instanța de apel a respins ca neîntemeiate argumentele invocate în apel, precum că, sânt întrunite condițiile cu privire la aplicabilitatea Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, și anume, reținerea ilegală, aplicarea ilegală a măsurii preventive sub formă de arest, tragerii ilegale la răspundere penală, efectuării ilegale în cazul urmăririi penale a percheziției și respectiv scoaterea persoanei de sub urmărire penală și încetarea urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Astfel, instanța de apel a reiterat că, prin hotărârea din 04 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, Tatiana Zavatin a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției prevăzute de art. 312 Cod Contravențional și a fost încetat procesul în legătură cu expirarea termenului de prescripție (f. d. 89-91).

Prin urmare, instanța de apel a menționat că, prima instanță temeinic a reținut că, procesul penal în privința Tatianeii Zavatin a fost încetat pe temei de nereabilitare, or din dispozițiile art. 275 din Codul de procedură penală în coroborare cu art. 285 din același cod, rezultă că încetarea procesului penal pe motiv că fapta comisă constituie contravenție, nu constituie temei de reabilitare care ar îndreptăți reclamanta/apelantă la repararea prejudiciului prin prisma legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XII din 25 februarie 1998.

Așadar, în condițiile enunțate supra în lipsa temeiurilor legale de apariție a dreptului la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, instanța de apel a considerat nefondată cererea de reparare a prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 24 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, iar la 29 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei din 16 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 26 februarie 2021 a Judecătoreii Chișinău, sediul Centru cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanțele de judecată inferioare au aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, iar aceste încălcări ale instanțelor de judecată inferioare au dus la soluționarea greșită a litigiului, prin interpretarea extensivă și defavorabilă a legii penale.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, instanța de apel a emis decizia la 16 septembrie 2021 și expediată participanților la proces prin intermediul poștei electronice la 20 octombrie 2021, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d.173).

Astfel, având în vedere faptul că, recursul declarat de Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu împotriva deciziei din 16 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău prin intermediul poștei electronice la 24 noiembrie 2021, iar

la 29 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 08 decembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție, în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 20 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Procuratura Generală a RM a depus referință la recursul declarat de Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu, prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Tatiana Zavatin, reprezentată de avocatul Valentin Guțu, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru